

ORSZÁGOS TÖRTÉNELEM TANTÁRGYI VERSENY
2009/2010 – ORSZÁGOS DÖNTŐ
JAVÍTÁSI ÚTMUTATÓ ÉS JAVÍTÓKULCS

A feladatok legkisebb, önállóan értékelhető elemeit, azaz az itemeket a magyar ABC kisbetűivel jelöltük. Az itemek már nem bonthatók fel további részteljesítményekre, ezért azok csak kétféleképpen értékelhetők, minősíthetők:

- a versenyző helyesen oldotta meg a feladatelemet, vagyis az item megoldott, vagy
- a versenyző hibásan vagy nem oldotta meg a feladatelemet, vagyis az item nem megoldott.

Az első esetben az item betűjelét karikázza be, második esetben húzza át!

<p>1. Válaszolj a kérdésekre!</p> <p>a) Hogy hívták Rákóczi Ferenc édesanyját? <i>Sarolt Amália</i></p> <p>b) Mikor volt a szatmári békekötés? <i>1711-ben.</i></p>	~~a~~ b	<div style="border: 1px solid gray; padding: 2px; margin-bottom: 5px; font-size: small;">Nem megoldott feladatelem.</div> <div style="border: 1px solid gray; padding: 2px; margin-bottom: 5px; font-size: small;">Megoldott feladatelem.</div> <div style="border: 1px solid gray; padding: 2px; font-size: small;">Egy feladatelem megoldott a kettőből.</div>
	1/2	

A egy-egy item akkor és csakis akkor tekinthető jól megoldottnak, ha a versenyző válasza, megoldása megegyezik vagy ekvivalens a javítási útmutatóban a feladatelemnél megadott megoldással.

A teszt eredménye, vagyis a versenyző teljesítménye az összes jól megoldott feladatelem (item) számával lesz egyenlő.

1. feladat

a)		V	E	N	C	E	L	L	I	N	
b)	L	U	K	Á	C	S					
c)		C	A	R	I	T	A	S			
d)			M	Ó	R						
e)			B	E	N	E	D	E	K		
f)			U	G	R	I	N				
g)	K	Ö	T	Ö	N	Y					
h)			H	E	N	R	I	K			
i)			B	O	R	I	S	Z			
j)			G	E	R	T	R	Ú	D		
k)			J	Á	N	O	S				
l)	C	S	A	N	Á	D					
m)			A	S	Z	T	R	I	K		
n)				Z	O	T	M	U	N	D	
o)			G	E	L	L	É	R	T		
p)			I	R	É	N	E				
r)											

összesen 17 pont

2. feladat

Magyar király		Külföldi uralkodó	Kapcsolatuk rövid jellemzése
a)	I. István	II. Basileios	b) II. Basileios bolgárelenes hadjáratában részt vett I. István.
c)	Salamon	IV. Henrik	d) Salamon IV. Henrik hűbérese vagy sógora volt vagy Géza és László elleni harcában Salamont IV. Henrik támogatta vagy IV. Henrik testvére (Judit) volt Salamon jegyese (felesége).
e)	I. László	Zvoimir	f) Zvoimir I. László sógora volt vagy Zvoimir halála után László testvére, Ilona hívására vonult be Horvátországba vagy Zvoimir halála után foglalta el I. László Horvátországot.
g)	III. István	Manuel	h) Manuel III. Istvánnal szemben IV. Istvánt támogatta vagy haddal vonult III. István ellen, majd békét kötött vele vagy III. István és Manuel békekötésének megpecsételéseként került öccse, Béla Bizáncba vagy Manuel III. István öccsét kérte vejének és örökösének vagy Manuel III. István öccse révén akarta megszerezni Horvátországot és Dalmáciát.
i)	III. Béla	Barbarossa Frigyes	j) III. Béla Esztergomban fogadta (a Szentföldre vonuló) Barbarossa Frigyes (és kíséretét).

a), c), e), g), i), itemek: Minden helyes párosítás 1-1 pontot ér.

b), d), f) h), j), itemek: Minden tartalmilag helyes válasz és megfogalmazás elfogadható.

összesen 10 pont

3. feladat

Esztergom

- a) Törvényt napok helyszíne volt..
- b) A magyarok, németek mellett külön városrészük volt a latinoknak.
- c) Itt temetkezett IV. Béla.
- d) Árumegállító joggal rendelkezett.
- e) Szent István fiának születési helye.
- f) Prépostja közvetlenül a pápa alá tartozott.
- g) Itt működött az ország első pénzverdéje.
- h) Káptalanja hiteleshelyként is működött.
- i) Első palotáját Géza emeltette, fia majd III. Béla folytatta az építkezést.

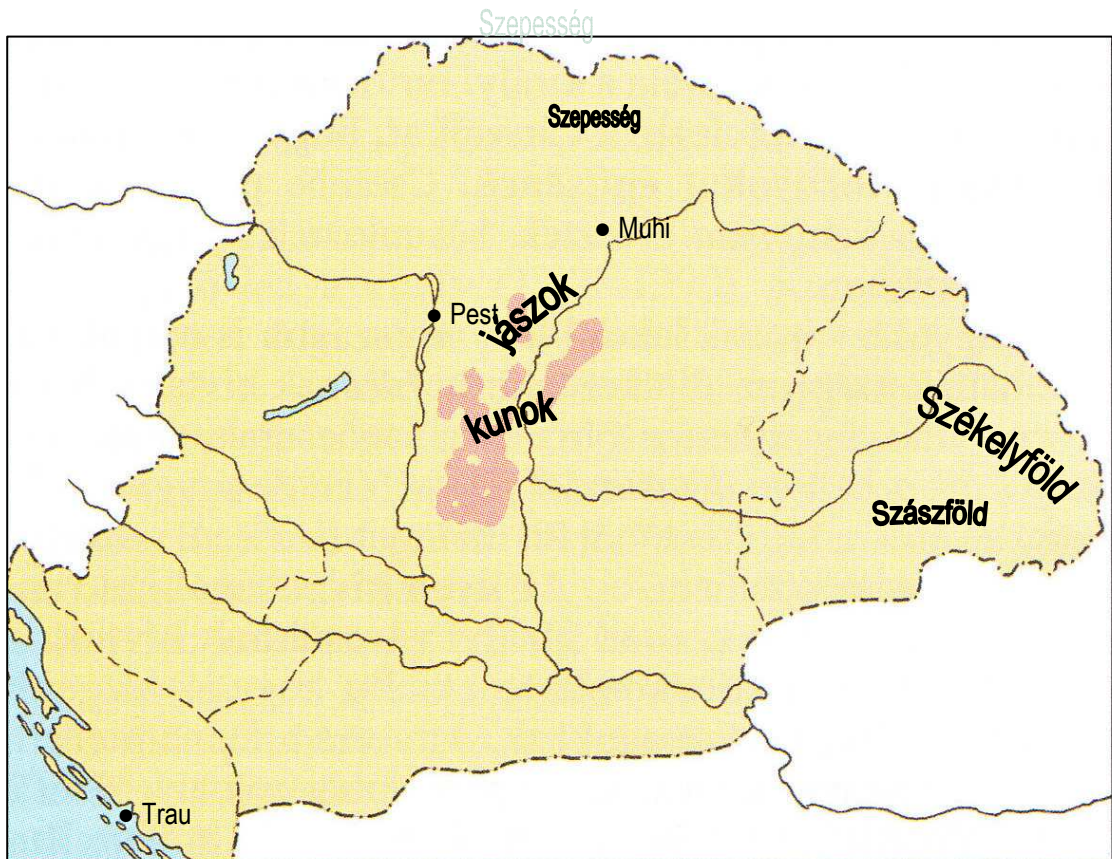
Székesfehérvár

a)-i) itemek: Akkor megoldottak, ha csak a fent megadott jelekbe írt X-et a versenyző.

összesen 9 pont

4. feladat

- a) Muhi jelölése
- b) Pest jelölése
- c) Trau jelölése
- d) kunok beírása
- e) jászok beírása
- f) Szepesség beírása
- g) Szászföld beírása
- h) Székelyföld beírása

összesen 8 pont

5. feladat

- a) Imre
- b) II. András
- c) III. László
- d) V. István
- e) IV. (Kun) László
- f) III. András

összesen 6 pont

6. feladat

A)

a) Feldebrő

Bencés apátsági (Szent Kereszt tiszteletére szentelt) temploma a 11. században épült.

B)

b) Öskü

A templom a 11. sz. végén épült. (Zsindelyfedésű kupolás fedele 19. századi.)
Eredetileg római őrtorony volt.

C)

c) Pannonhalma (Szent Márton hegye)

Templomát és monostorát 1001-ben, altemplomának csúcsíves boltozatát 1225-ben szentelték fel.

D)

d) Bélapátfalva

A cisztercita monostort a (Bélkő forrásainál, lakott helyektől távol, a Bükk hegységben) építették a 13. sz. elején.

Építését a tatárjárás megszakította, gótikus stílusban építették tovább.

Az egyszerűséget kedvelő cisztercita építészet szép példája.

a)b)c)d) ítemek: Emelt pontszámú ítemek..

Pontozásuk: 2 pont, ha a település neve és az ismertetés szövege is helyes.

1 pont, ha a település neve helyes.

0 pont, minden más esetben.

összesen 8 pont

7. feladat

A)

a) tatárok vagy mongolok

b) Julianus barát

B)

c) Freising(en)i Ottó (püspök)

d) XII. sz.-ban

C)

e) I. Szent László

D)

f) Amiens-i Péter (remete)

g) 1096-ban vagy az első kereszties hadjárat megindulásakor vagy Könyves Kálmán uralkodásának kezdetén

h) Kálmán király fegyverrel szorította őket vissza vagy az ország határán szétverte.
(Maradékaik elmenekültek.)

E)

i) I. (Orseolo) Péter

j) a németeket

k) a Képes Krónikában

F)

l) Visegrád váráról

összesen 12 pont

8. feladat

- a) Melyik szolgáltatófalvak nevei utalnak helyesen az ott élők foglalkozására?
1) Födemes - méhész   2) Teszér - ács   3) Bocsár(d) – kerékgyártó
- b) Hol látható az István király névbetűiből szerkesztett híres monogram?
1) Az Admonti kódexben   2) A pannonhalmi apátság alapítólevelén   X) Az Intelmekben
- c) Ki alapította a visegrádi bazilita kolostort?
1) I. István   2) I. András és felesége   3) I. Béla
- d) Hol épült ciszterci apátság?
1) Szentgotthárdon   2) Pécsváradon   3) Zircen
- e) Melyik nem volt a hercegségi központ?
1) Gömör   2) Bihar   3) Nyitra
- f) Melyik a legkésőbbi magyar nyelvemlék?
1) Halotti beszéd   2) Tihanyi apátság alapítólevele   3) Ómagyar Mária-siralom
- g) Ki küldött koronát magyar királynak?
1) II. Szilveszter   2) I. Ottó   3) Dukász Mihály
- h) Ki hozta létre a Szörényi bánságot?
1) II. András   2) IV. Béla   3) V. István
- i) Melyik állítás nem igaz a XIII. századi falvainkra?
1) Az ország lakóinak túlnyomó többsége három-négyezer faluban élt.
2) Minden második-harmadik faluban volt templom.
3) A házak nem rendeződtek utcákba.
- j) Kik éltek Erdélyben a székeknek nevezett közigazgatási egységekben?
1) magyarok   2) székelyek   3) szászok

a), d), g), i., j) ítemek: Csak akkor megoldottak, ha a két jelzetet karikázta be a versenyző.
Ebben az esetben a feladat megoldása 1 pont.
Minden más esetben 0 pont.

b), c), e), f), h) ítemek: Csak akkor megoldottak, ha az egy fent megadott jelzetet karikázta be a versenyző. Ebben az esetben a feladat megoldása 1 pont.
Minden más esetben 0 pont.

összesen 10 pont

9. feladat

Lehetséges tartalmi elemek:

- a) A X. században megjelenő bencés szerzetesek a keresztény hit első térítői.
- b) Az István által szervezett egyház első főpapjai is voltak. (Pl. Gellért, Asztrik)
- c) A Pannonhalmi bencés apátság templomát 1001-ben szentelték fel, kiváltságlevelén szerepel I. István kézjegye.
- d) A 10-11. század fordulóján még nem kibékíthetetlenek a vallási ellentétek kelet és nyugat között. Azzal, hogy István a római pápát fogadta el, még nem zárta ki, hogy a keleti („görög”) egyház papjait ne lássa szívesen az országban.
- e) A bencések alakították ki a középkori monostoroknak azt a formáját, amelyet átvettek a később alakult rendek is. (A keletre néző szentélyű templomhoz épült hozzá a kolostori négyszög kerengővel. Az udvar közepén állt a kút, körülötte kert. A kerengőből nyílt a közös háló, az ebédlő, a káptalanterem. Nagyobb monostorokban külön helyiségben volt a könyvtár.)
- f) A nagyobb kolostorok iskolák pl. Pannonhalma (Mór pécsi püspök.)
- g) A szerzetesek másolták a kódexeket is.
- h) A kolostori birtokok „minta gazdaságnak” számítottak. (pl. A ciszterciek is, a háromnyomásos gazdálkodás és a malmok terjesztői.)
- i) A 12. század közepétől jelennek meg hazánkban a szerzetesség megreformálása nyomán a ciszterciek és premonstreiek. (A ciszterciek II. Géza hívására Ausztriából érkeztek, 1142-ben Cikárdon telepedtek le, híres pártfogójuk III. Béla király.)
- j) Szegénység és egyszerűség jellemezte a völgyekben felépített ciszterci templomokat. Pl. Béalápátfalva (Bélháromkút)
- k) A premonstreiek már igehirdetéssel, prédikálással is bekapcsolódtak a helyi egyházi életbe.
- l) A premonstreii monostorok már a gótika stílusjegyeit is mutatják. Pl. Zsámbék
- m) A 13. században jelennek meg a városokban a koldulórendek (ferencesek, domonkosok), akik a hívek adományaiból tartják fenn magukat.
- n) A domonkosok indultak el keletre, a régi magyar szállások felkutatására (Ottó, Julianus.)
- o) Margit legendájának megírásával domonkos-rendi apácát állítottak példaképül az emberek elé.
- p) Margit legendája bemutatja a királylány alázatos, szerény, erkölcsös életét.
- r) A kolostorok királyi temetkezőhelyek is voltak Pl. I. András, IV. Béla
a)-r) *itemek: 13 tartalmi elem megfogalmazása pontértékű.*

Kötött elemek: (1-1pont)

Legalább három kolostor (földrajzi hely) leírása

Az egyes szerzetesrendek megjelenésének időpontjai (X.sz, XII. sz., XIII. sz.)

Legalább ötféle szerzetesrend megnevezése

Megszerkesztettség

Helyesírás

összesen 18 pont

Elérhető pontszám: 98 pont